

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 19.12.2007
KOM(2007) 825 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

**Fjärde lägesrapporten
om utnyttjandet av fonden för inkapsling av Tjernobylreaktorn
september 2007**

{SEK(2007) 1701}

1. INLEDNING

Kärnkraftverket i Tjernobyl ligger 11 mil norr om Kiev och började byggas under 1970-talet. 1983 hade fyra reaktorer tagits i drift och dessa producerade omkring 10 procent av Ukrainas elektricitet. Vid tidpunkten för olyckan var ytterligare två reaktorer under uppbyggnad. Den närlägen staden Tjernobyl hade 12 500 invånare.

Efter olyckan den 26 april 1986 evakuerades omkring 200 000 människor från trakten kring Tjernobyl och återstoden av reaktor 4 i kärnkraftverket i Tjernobyl inkapslades (i vad som ibland kallas "sarkofagen") under synnerligen riskfyllda förhållanden. Reaktorerna 1, 2 och 3 (belägna intill reaktor 4) togs åter i drift, vilket skapade oro för ytterligare en olycka.

G7-länderna och Europeiska kommissionen tog initiativ till att lämna stöd för att lindra konsekvenserna av olyckan. Samförståndsavtalet mellan G7-länderna, Europeiska kommissionen och Ukraina om stängning av Tjernobyl¹ före år 2000 återspeglar åtagandet. Med hjälp av Tacisprogrammet har kommissionen spelat en viktig roll i dess genomförande. G7-länderna (nu G8) och kommissionen har vid flera toppmöten upprepat att de avser att fortsätta med sitt stöd.

Inkapslingen var inte avsedd att vara en permanent lösning, och så småningom blev den alltmer instabil. Dess tillstånd försämrades och den släppte in regnvatten. Det fanns risk för att den skulle störta samman på grund av seismiska störningar, extrema väderförhållanden eller fortsatt försvagning av strukturen. Risken för kontamination av det omgivande området kvarstår till dess att det mycket radioaktiva materialet i inkapslingen isolerats från miljön på ett fullgott sätt.

I maj 1997 färdigställde en grupp internationella experter från EU, Förenta staterna, Japan och Ukraina ett tvärvetenskapligt byggnadsförvaltningsprogram med beteckningen planen för inkapsling. Enligt denna plan skulle inkapslingen repareras för att bli fysiskt stabil och miljömässigt säker. Samma år uppmanade G7-länderna, kommissionen och andra bidragsgivare Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD) att inrätta en fond för inkapsling av Tjernobylreaktorn (Chernobyl Shelter Fund (CSF)) för att finansiera planen för inkapsling.

Tio år efter det att G7-länderna, Europeiska kommissionen och Ukraina antog och inledde planen för inkapsling har den nu 2007 i stort sett genomförts. Nödvändig infrastruktur och nödvändiga anordningar har färdigställts på anläggningen och inkapslingen har stabiliserats. Detta gör det möjligt att inleda uppförandet av den nya säkra inneslutningen, vilket kommer att bli det sista stora byggprojektet på anläggningen.

Planen för inkapsling beräknades ursprungligen (1997) kosta cirka 758 miljoner US-dollar (768 miljoner US-dollar inklusive licensieringsstödet) och uppförandet beräknades ta sju år (1998–2005). I november 1997 hölls en första givarkonferens i

¹ Samförståndsavtal mellan G7-ländernas regeringar, Europeiska gemenskapernas kommission och Ukrainas regering om stängning av kärnkraftverket i Tjernobyl, undertecknat i Ottawa den 20 december 1995.

New York i syfte att samla in nödvändiga medel. Tjugofem länder gjorde utfästelser om cirka 400 miljoner US-dollar, inbegripet Ukrainas bidrag in natura motsvarande 50 miljoner US-dollar. Denna summa var tillräcklig för att man skulle kunna inleda arbetet med de första uppgifterna i planen för inkapsling. Det praktiska genomförandet av projektet inleddes i april 1998 i och med inrättandet av projektledningsenheten.

Rådets beslut 98/381/EG, Euratom av den 5 juni 1998 om gemenskapsbidrag till Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling till förmån för fonden för inkapsling av Tjernobylreaktorn² utgjorde den rättsliga grunden för den utfästelse om ett gemenskapsbidrag till CSF på 100 miljoner US-dollar som gjordes vid G7-toppmötet i Denver 1997. Bidraget betalades ut under 1999 och 2000 inom den finansiella ramen för Tacis.

En andra givarkonferens hölls i Berlin i juli 2000. Tjugotvå länder gjorde utfästelser om cirka 320 miljoner US-dollar, vilket innebar att det totala belopp för vilket utfästelser gjordes vid de två konferenserna i stort sett uppgick till den beräknade kostnaden på 768 miljoner US-dollar. Gemenskapen gjorde en utfästelse om ett andra bidrag på 100 miljoner euro, som godkändes genom rådets beslut 2001/824/EG³.

2003 lade projektledningsenheten fram en reviderad tidsplan och, mot bakgrund av kostnaden för avslutade projekt och kontraktsvärdet för pågående projekt, en första kostnadsberäkning på cirka 1 091 miljoner US-dollar. I egenskap av fondförvaltare förvarnade EBRD om att fonden skulle behöva fyllas på för att hålla den nya tidsplanen. Den senaste beräkningen låg till grund för ytterligare utfästelser av bidragsgivarna i London i maj 2005. Mot bakgrund av den tidigare ansvarsfördelningen gjorde kommissionen en utfästelse om ytterligare ett bidrag på 49,1 miljoner euro och hade därmed bidragit med sammanlagt cirka 240 miljoner euro till fonden. På grund av förseningar, prishöjningar och en ökning av arbetskrafts- och materialkostnaderna kom församlingen av bidragsgivare (se nedan) dock att underrättas om ytterligare en stor ökning av den första kostnadsberäkningen.

Enligt artikel 3 i rådets beslut 98/381/EG och artikel 4 i rådets beslut 2006/908/EG om gemenskapsbidrag till Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling till förmån för fonden för inkapsling av Tjernobylreaktorn ska kommissionen för Europaparlamentet och rådet lägga fram lägesrapporter om utnyttjandet av fonden. Kommissionen lade fram sådana rapporter i oktober 1999⁴, september 2001⁵ och december 2003⁶. Föreliggande rapport, som i huvudsak bygger på de framsteg som EBRD rapporterat till församlingen av bidragsgivare och annan information från EBRD, är en uppdatering av de tidigare rapporterna⁷.

² EGT L 171, 17.6.1998, s. 31.

³ EGT L 308, 27.11.2001, s. 25.

⁴ KOM(1999) 470 av den 12 oktober 1999.

⁵ KOM(2001) 251 av den 29 maj 2001.

⁶ KOM(2004) 481 av den 14 maj 2004.

⁷ En utökad version av denna rapport med bilagor är bifogad föreliggande dokument.

2. POLITISKA OCH INSTITUTIONELLA FRÅGOR

Det har ofta talats om att det är viktigt med en stabil institutionell struktur och en god förvaltning för att planen för inkapsling ska kunna genomföras ordentligt och enligt tidsplanen. Det var dock omöjligt att undvika svårigheter mot bakgrund av projektens politiska genomslagskraft, de aktuella beloppen och olika dagordningar. På grund av de särskilda inslagen i planen för inkapsling var det även nödvändigt att anta ett särskilt licensieringsförfarande och ny lagstiftning.

Det stod tidigt klart att ansvaret skulle behöva ligga på hög nivå inom den ukrainska förvaltningen. Praktiska åtgärder vidtogs i det avseendet. Ukraina blev fullvärdig medlem i församlingen och reglerna för CSF utvidgades till att även omfatta den gemensamma kommittén mellan Ukraina och EBRD. Det ramavtal som ingicks mellan EBRD och Ukraina 1997 och ratificerades av det ukrainska parlamentet 1998 skapade den rättsliga grunden för förvaltningen av CSF i Ukraina. Genom dessa åtgärder lades en stabil grund, men på grund av täta regeringsskiften och förändringar på hög nivå inom förvaltningen har det varit omöjligt att upprätthålla kontinuiteten i ledarskapet, det institutionella minnet och den nödvändiga stabiliteten.

Bland annat uppstod allvarliga problem till följd av överföringen av förvaltningsansvaret för kärnkraftverket i Tjernobyl från ministeriet för bränsle- och energifrågor till ministeriet för nödsituationer 2005. Även om detta var en nationell ukrainsk angelägenhet ledde den till att erfarenhet och institutionellt minne gick förlorade, vilket oundvikligen gav upphov till problem.

Anbudsörfarandet för den nya säkra inneslutningen 2006 var omdebatterat. Granskningen av klagomål och utdragna diskussioner, särskilt med den ukrainska sidan, före tilldelningen av kontraktet orsakade förseningar på över ett år. Detta ledde till en avsevärd kostnadsökning på grund av prishöjningar och förvaltningskostnader. Bidragsgivarna stod fast vid en strikt tillämpning av reglerna för CSF och var fast beslutna att resultaten från anbudsörfarandet skulle följas när oegentligheter väl kunnat uteslutas.

Det licensieringsörfarande som tillämpas för planen för inkapsling anses även vara nödvändigt för ett ordentligt genomförande av projekten. 2003 antog regeringen en förordning, ”genomförandebeslutet för planen för inkapsling”, om tillsynsmyndighetens granskningar och godkännanden inom ramen för planen för inkapsling. I mitten av 2004 antogs sedan ytterligare en förordning för att förenkla licensieringsörfarandet för utrustning som anskaffats med hjälp av medel från CSF.

Den institutionella strukturen har varit en av de främsta orsakerna till förseningarna inom Tjernobylprojekten. Projekten förväntas bli lättare att driva i framtiden till följd av den erfarenhet som vunnits under åren och av att de flesta viktiga besluten om planen för inkapsling nu har fattats. Projektet för en ny säker inneslutning, som utgör omkring hälften av kostnaderna för planen för inkapsling, har dock inte inletts än. Eftersom det skulle bli mycket dyrt med förseningar, särskilt i uppförandeskedet, måste alla parter fortsätta att vara uppmärksamma på eventuella problem för att omedelbart kontrollera och minimera effekterna.

3. GENOMFÖRANDESTATUS FÖR PLANEN FÖR INKAPSLING

3.1. Bidragsavtal

De finansiella åtagandena för CSF fastställs i bidragsavtal mellan banken och de ukrainska mottagarna. Mottagarna får anlita entreprenörer enligt de stödordningar som överenskommit i enlighet med EBRD:s riktlinjer och regler för upphandling. Banken kontrollerar efterlevnaden och betalar ut medel direkt till entreprenörerna. Bankens avdelning för kärnsäkerhet och mottagarens projektledningsenhet utför ytterligare kontroller. EBRD har hittills ingått åtta bidragsavtal.

Den 30 juni 2007 hade 457 miljoner euro anslagits till bidragsavtalen. Församlingen av den 17 juli 2007 godkände ett anslag om 330 miljoner euro till bidragsavtal nr 8 och bemyndigade banken att i detta ärende tilldela ytterligare bidrag på upp till sammanlagt 490 miljoner euro.

I juli 2007 hade 138 kontrakt på upp till 356 miljoner euro ingåtts inom ramen för de ursprungliga sju bidragsavtalen, varav 86 hade avslutats.

3.2. Stabilisering och övriga projekt

Inkapslingen av strålningskällor med hög radioaktivitet och återstoden av den förstörda reaktor 4 slutfördes i slutet av november 1986. På grund av vissa strukturella skador har sprickor uppstått och det finns risk för sammanstörtning. I syfte att minska risken tecknades i juli 2004 ett kontrakt med ett ryskt-ukrainskt konsortium (under ledning av det ryska företaget Atomstroyexport) om att vidta stabiliseringsåtgärder. Åtgärderna ska minska risken för sammanstörtning de kommande tio till femton åren. Under den tiden kommer inkapslingen att stängas in i den nya säkra inneslutningen och de mest instabila delarna att monteras ned.

Stabiliseringsarbetet inleddes i november 2004 och avslutades enligt tidsplanen och inom budgetramen i början av 2007. Detta var en viktig framgång mot bakgrund av de svåra förhållandena inne i inkapslingen (tillgänglighet, avfall, hög strålningsnivå och osäkerhet om den fortsatta utvecklingen). Det viktigaste var att minimera den strålning som personalen utsattes för. Det lyckades man med genom noggrann planering, utbildning, avskärmning och samling av strukturkomponenter på ett rent område på byggsplatsen.

EBRD rapporterade även att viktiga framsteg hade gjorts inom infrastrukturprojekten.

3.3. En ny säker inneslutning

Den nya säkra inneslutningen är en bågformad konstruktion som kommer att uppföras i ett säkert område nära reaktor fyra och sedan placeras över den gamla inkapslingen. Den är avsedd att skydda miljön från radioaktivt material i upp till 100 år. Där kommer även att finnas utrustning och hjälpmedel för att när det är lämpligt montera ned den befintliga inkapslingen och flytta bränsleinnehållande material.

Upphandlingen för den nya säkra inneslutningen tog mycket längre tid än väntat. I juni 2003 hade konstruktionsgruppen färdigställt anbuds paketet avseende konstruktionsbeskrivning och uppförande. Beslutet om den slutliga upphandlingen

dröjde dock till mars 2004 då inbjudan att lämna tekniska förslag offentliggjordes. Tre förslag inkom i november 2004. Efter en mycket noggrann kontroll av de tekniska kraven och kraven för godkännande, på grund av deras inverkan på tidsplanen och priset, fick två konsortier (Novarka och CH2M Hill) en inbjudan att lämna affärsförslag. Granskningen och utvärderingen slutfördes i februari 2006.

Efterföljande utvärderingsförfarande för den nya säkra inneslutningen tog lång tid. På grund av ett klagomål mot upphandlingen och att en del ukrainska tjänstemän ifrågasatt resultatet krävdes ytterligare en granskning enligt reglerna för CSF och EBRD:s riktlinjer och regler för upphandling.

Alla utestående frågor löstes till berörda parter belåtenhet och de oberoende observatörerna bekräftade att förhandlingarna som föregick tilldelningen av kontraktet hade genomförts i vederbörlig ordning. Under församlingens möte den 17 juli 2007 bemyndigade bidragsgivarna banken att ge klartecken för bidragsavtal nr 8 för den nya säkra inneslutningen och godkände en första tilldelning av medel. Banken och de ukrainska myndigheterna undertecknade bidragsavtalet i början av augusti. Den 9 augusti vidarebefordrades tilldelningsbeslutet från kärnkraftverket i Tjernobyl till Novarka och kontraktet undertecknades den 24 augusti 2007. Enligt den befintliga tidsplanen ska den nya säkra inneslutningen slutföras före december 2011.

3.4. Hälsa, säkerhet och miljö

Den miljöhandlingsplan som utarbetades 1998 enligt EBRD:s allmänna riktlinjer uppdateras och granskas regelbundet av bankens miljöavdelning och oberoende konsulter.

Det ska framhållas att det 2004 infördes biomedicinska program och undersökningsprogram och att fler än tre tusen människor undersöktes. Cirka 86 kontrakt har slutförts utan att det har inträffat några radiologiska eller industriella olyckor med allvarliga konsekvenser.

3.5. Hantering av radioaktivt avfall

Det är nödvändigt att de ukrainska myndigheterna fortsätter att uppmärksamma problemen med avfallshanteringen och samordningen av internationella projekt för hantering av radioaktivt avfall så att planen för inkapsling inte försenas i onödan. Buffertlager har tagits fram för att lösa de mest akuta problemen (inbegripet ytterligare utrymme för förvaring av högaktivt avfall genom byggandet av ett Tacisfinansierat industrikomplex för fast radioaktivt avfall) så att inte avfallsförvaringen på kort sikt påverkar tidsplanen för slutförandet av planen för inkapsling.

4. REVIDERAD TIDSPLAN OCH KOSTNADSBERÄKNING

4.1. Tidsplan

I slutet av 1998 inleddes genomförandet av planen för inkapsling genom inrättandet av projektledningsenheten, utnämningen av en licensieringskonsult vid den ukrainska tillsynsmyndigheten för kärnkraft och de projekt som ingick i ett tidigt

anbudsförfarande. Trots förseningar har vare sig stabiliseringen av inkapslingen eller genomförandet av uppgifterna i planen för inkapsling påverkat tidsplanen för planen för inkapsling. Den har hela tiden styrts av de åtgärder som vidtas inom ramen för den nya säkra inneslutningen.

I mitten av 2003 beräknade projektledningsenheten att den nya säkra inneslutningen skulle kunna beställas i slutet av 2008 mot bakgrund av att det skulle ta fem år att godkänna såväl projektering och konstruktionsbeskrivning som uppförandet av den nya säkra inneslutningen. På grund av förseningar i anbudsförandet var projektledningsenheten dock tvungen att göra flera på varandra följande revideringar av tidsplanen.

De viktigaste milstolparna för den nya säkra inneslutningen

Uppnådda milstolpar:

April 2001 Strategi för säker inneslutning (programmilstolpe P10)

Juli 2001 Utarbetandet av projekteringsdirektiven inleds

Maj–oktober 2002 Kontraktstart/Tilldelning av kontrakt för projektering

Juni 2003 Projekteringen klar

December 2003 Projekteringen överlämnas till tillsynsmyndigheten för granskning

Mars 2004 Inbjudan att lämna förslag till konstruktionsbeskrivning och uppförande

Juli 2004 Regeringen godkände projekteringen

November 2004 Förslag (tekniska) om steg 1 inkom

September 2005 Affärsförslag från två konsortier

November 2005 Reviderade affärsförslag

Februari 2006 Utvärderingen klar

September 2006 EBRD:s upphandlingskommitté bekräftar utvärderingen efter granskning

December 2006 till Förhandsdiskussioner om kontraktet för den nya säkra inneslutningen

juni 2007

Augusti 2007 Tilldelning av kontrakt för den nya säkra inneslutningen

Planerade milstolpar:

December 2008 Konstruktionsbeskrivningen för den nya säkra inneslutningen slutförs (16 månader)

4.2. Kostnadsberäkning

Planen för inkapsling beräknades ursprungligen (1997) kosta 758 miljoner US-dollar. Därtill lades en klumpsumma på 10 miljoner US-dollar för stöd till tillsynsmyndigheterna. Detta innebar en sammanlagd kostnad på 768 miljoner US-dollar. Denna preliminära kostnadsberäkning var en lämplig utgångspunkt för internationella utfästelser om bidrag.

EBRD och projektledningsenheten uppmärksammade församlingen på att planen för inkapsling var ett idéunderlag i vilket projektet endast angavs i stora drag. Under genomförandet ändrades omfattningen av planen för inkapsling för att ta hänsyn till nya behov eller utesluta uppgifter som inte var nödvändiga. Planen för inkapsling hade utarbetats mot bakgrund av att det förberedande arbetet och arbetet med infrastrukturen till stor del skulle ha slutförts. Det var dock nödvändigt att utvidga den till att även omfatta flera av dessa projekt. Tillsynsförfarandet omfattades inte av tidsplanen för planen för inkapsling, vilket ledde till ökade kostnader. Planen för inkapsling omfattade inte heller fondförvaltningskostnaderna. Den största kostnadsökningen utgjordes dock av oförutsedda händelser och prishöjningar inom ramen för den nya säkra inneslutningen, vilka inte tagits med i 1997 års kostnadsberäkning. En del av de största utgiftsposterna, särskilt för stål, energi, betong och ukrainsk arbetskraft, har ökat avsevärt sedan 1997 (betydligt mer än den genomsnittliga inflationsnivån).

2003 lade projektledningsenheten fram den första kostnadsberäkningen, som uppgick till 1 091 062 000 US-dollar, som baserats på kostnaderna för avslutade projekt, kontraktsvärdet för pågående projekt och kostnadsberäkningen för projekt som ännu inte inletts. En reviderad upplaga lades fram för församlingen av bidragsgivare i februari 2006. Den var en justering av den tidigare kostnadsberäkningen utifrån utvecklingen och slutförandet av delprojekt och man hade tagit hänsyn till de priser som de två anbudsgivarna lämnat för att uppföra den nya säkra inneslutningen. Kostnadsberäkningen för planen för inkapsling visade sig bli betydligt högre än väntat och uppgick till 1 204 103 000 US-dollar.

Eftersom förseningarna i anbudsförfarandet påverkade tecknandet av kontraktet för den nya säkra inneslutningen kommer kostnaderna att öka enligt anbudsvillkoren. Vid det möte som församlingen av bidragsgivare höll den 17 juli 2007 lade projektledningsenheten fram sin senaste kostnadsberäkning för planen för inkapsling. Den uppgick till 1 390 miljoner US-dollar, vilket motsvarade en ökning av den tidigare beräkningen på 186 miljoner US-dollar. Ökningen orsakades främst av prishöjningar på grund av förseningar i anbudsförfarandet för den nya säkra inneslutningen (87,5 miljoner US-dollar), en förändring av växelkursen mellan euron och US-dollar (51,3 miljoner US-dollar) och prishöjningar under uppförandet av den nya säkra inneslutningen (47,3 miljoner US-dollar).

Nästa viktiga steg i kostnadsberäkningen är att slutföra konstruktionsbeskrivningen för den nya säkra inneslutningen, vilken kommer att visa exakt hur mycket material som behövs och kostnaderna för detta. Den förväntas vara tillgänglig i slutet av 2008 (cirka 16 månader efter tilldelningen av kontraktet).

5. FINANSIERINGSÖVERSIKT

5.1. Intäkter och kostnader

I slutet av juni 2007 hade banken tagit emot bidrag till CSF på sammanlagt 739 miljoner euro, motsvarande de åtaganden som gjorts genom bidragsavtal, gåvor och bidrag in natura. Den upplupna räntan uppgår till 71 miljoner euro vilket innebär att det finns 810 miljoner euro i fonden. Dessutom har det ännu inte tecknats något bidragsavtal för eller inkommit någon betalning av en rad utlovade bidrag (varav de flesta utfästelserna gjordes under det insamlingsevenemang som ägde rum i London i maj 2005) på cirka 100 miljoner euro.

Till och med den 30 juni 2007 hade 457 miljoner euro anslagits inom ramen för de sju bidragsavtal som dittills ingåtts. Det sammanlagda värdet av de kontrakt som tecknats inom ramen för dessa bidragsavtal uppgår till 356 miljoner euro, varav 308 miljoner euro har betalats ut.

Den 30 juni 2007 hade cirka 300 miljoner euro ännu inte tilldelats. Beloppet kommer att öka till cirka 400 miljoner euro under förutsättning att de utestående utfästelserna formaliseras.

5.2. Nya utfästelser

I april 2004 gjorde församlingen av bidragsgivare en noggrann analys av den kostnadsberäkning för planen för inkapsling som uppgick till 1 091 miljoner US-dollar. Det framgick då att de medel som ännu inte blivit föremål för åtaganden inom ramen för CSF inte räckte för att genomföra det framtida bidragsavtalet för den nya säkra inneslutningen.

Efter det att bidragsgivarna kommit överens om hur mycket var och en skulle bidra med hölls en givarkonferens på EBRD i London den 12 maj 2005. Bidragsgivarna utlovade motsvarande 181,496 miljoner euro, däribland 49,1 miljoner euro från kommissionen, 22 miljoner euro från Ukraina och, för första gången, 10 miljoner euro från Ryssland. Kommissionen har gjort en första delbetalning av utfästelsen (14,4 miljoner euro) till CSF i enlighet med rådets beslut av den 4 december 2006⁸. Nästa delbetalning (10 miljoner euro) kommer att finansieras inom ramen för instrumentet för kärnsäkerhetssamarbete och sker 2007. Återstoden av kommissionens utfästelse kommer att betalas under perioden 2008–2011.

För närvarande finns det tillräckligt med medel inom CSF för att slutföra steg ett i kontraktet för en ny säker inneslutning. Befintliga medel och utestående utfästelser, för vilka det ännu inte ingåtts några bidragsavtal, kommer dock inte att räcka för att täcka hela kostnaden för kontraktet.

G8-länderna och kommissionen, som är de största bidragsgivarna till CSF, har upprepat sitt åtagande att slutföra planen för inkapsling. Detta framgår tydligt av den rapport som G8:s Nuclear Safety and Security Group (NSSG) lade fram för ledarna vid G8-toppmötet i Sankt Petersburg i juli 2007. Nyligen gjordes följande yttrande i deklARATIONEN från G8-toppmötet i Heiligendamm i juni 2007:

⁸ EUT L 346, 9.12.2006, s. 28.

”... Som ett erkännande av Tjernobylolyckan 1986 upprepar vi våra åtaganden att – inom ramen för tidigare deklARATIONER och samförståndsavtal från G7/G8-toppmöten och programmen för fonden för inkapsling av Tjernobylreaktorn och kärnsäkerhetsfonden – tillsammans med Ukraina vidta åtgärder för att omvandla den förstörda reaktorn till en säker plats.”

6. UPPFÖLJNING AV OCH STÖD FRÅN EUROPEISKA KOMMISSIONEN

I egenskap av CSF:s främsta bidragsgivare följer kommissionen mycket noggrant utvecklingen av de frågor som påverkar fonden, särskilt när det gäller tidsplanen och ekonomin. Kommissionens avdelningar har regelbunden kontakt med övriga stora bidragsgivare, särskilt inom EU, och EBRD. Kommissionen har vid behov gett sitt politiska stöd, till exempel för att upprätthålla reglerna för fonden (vilka omfattar bankens upphandlingsregler) i upphandlingen för den nya säkra inneslutningen.

Kommissionen stöder inte enbart Tjernobylprojekten inom ramen för CSF. Tacis har spelat en viktig roll i genomförandet av 1995 års samförståndsavtal mellan G7, kommissionen och Ukraina om stängningen av Tjernobyl. Hittills har kommissionen ingått åtaganden om cirka 470 miljoner euro till Tjernobyl och därmed förenade projekt, varav den större delen kommer från Tacisbudgeten. Inom ramen för projekten har man undersökt, bedömt och lindrat konsekvenserna av Tjernobylolyckan och lämnat stöd till utvecklingen av reaktorerna 1, 2 och 3. Kommissionen lämnade även ett bidrag för ytterligare kostnader för ersättningsenergi till följd av att den sista reaktorn togs ur drift 2000. Inom ramen för andra projekt uppmärksammade man de sociala och regionala konsekvenserna av stängningen av Tjernobyl och lämnade stöd till en reform av energisektorn i Ukraina.

Kommissionen har lämnat stöd till byggandet av ett industrikomplex för fast radioaktivt avfall, som nästan har slutförts, och till projekten inom ramen för EBRD:s kärnsäkerhetsfond. 2006 lämnade den även stöd till Ukraina för anordnandet av konferensen till minne av årsdagen av olyckan 1986. När det gäller sociala frågor och hälsofrågor stöder kommissionen för närvarande programmet Cooperation for Rehabilitation (CORE). Den avser även att stödja ett projekt för att förbättra levnadsförhållandena för barnen i det område som drabbats av olyckan.

Även om den senaste tidens kostnadsökningar är oundvikliga är de oroväckande. Kommissionen fortsätter att engagera sig i Tjernobylfrågan och avser att lämna ytterligare bidrag i enlighet med den tidigare ansvarsfördelningen. Kommissionen kan dock inte förväntas fortsätta att täcka alla kostnadsökningar med bidrag endast från den begränsade budgeten inom ramen för kärnsäkerhetsinstrumentet. Det skulle få en negativ effekt för andra kärnsäkerhetsprojekt. Bidraget från Ryska federationen, som är en ny bidragsgivare till fonden, och det extra bidraget från Ukraina bidrog till att minska underskottet. Ukraina förväntas dock gradvis ta ett större ansvar för projekten och stå för en större del av kostnaderna.

7. SLUTSATSER

Det har gjorts viktiga framsteg med projekten inom ramen för planen för inkapsling, särskilt när det gäller infrastrukturen och stabiliseringen av den befintliga inkapslingen, som slutfördes enligt tidsplanen och inom budgetramen.

Vid den förvaltnings- och miljörevision som utfördes inom ramen för planen för inkapsling 2007 fastställdes att den befintliga förvaltningen, hälso- och säkerhetsåtgärderna samt de industriella åtgärderna var tillfredsställande. Återigen betonades dock behovet av att öka antalet kvalificerade ukrainska medlemmar och minska beroendet av västerländska medlemmar i projektledningsenheten samt säkerställa en långsiktig, stabil förvaltning efter beställningen av den nya säkra inneslutningen.

För närvarande beräknas planen för inkapsling att slutföras i slutet av 2011. Tidsplanen fastställs genom milstolparna i kontraktet för den nya säkra inneslutningen. Den noggranna analysen och det förberedande arbetet förväntas minska risken för kostsamma förseningar under uppförandeskedet. Det är viktigt med en god förvaltning och ett gott samarbete mellan alla parter, särskilt regeringen och tillsynsmyndigheterna i Ukraina, för att projektet ska kunna slutföras.

De sammanlagda kostnaderna för planen för inkapsling, inbegripet kostnaderna för redan avslutade eller pågående projekt, de nuvarande kostnaderna för den nya säkra inneslutningen samt prishöjningar, har fastställts till 1 390 miljoner US-dollar.

Mot bakgrund av de utfästelser som gjordes i London 2005 finns det för närvarande tillräckligt med medel i CSF för att teckna kontraktet för den nya säkra inneslutningen och inleda arbetet. Enligt de senaste beräkningarna räcker dock inte de befintliga medlen för att slutföra projektet. Det kommer att krävas ytterligare medel för att slutföra de Tjernobylprojekt som finansieras genom CFS och kärnsäkerhetsfonden.

Finansieringen av planen för inkapsling har varit bristfällig från början och förutsätter att det internationella samfundet fortsätter att visa solidaritet, vilket dock blir allt svårare på grund av konkurrerande prioriteringar.

Ukraina förväntas ta ett större ansvar för förvaltningen och finansieringen under det stora uppförandeskedet på kärnkraftverket i Tjernobyl för att uppnå en hållbar ukrainsk förvaltning av anläggningarna när den nya säkra inneslutningen väl har beställts.